

Protokół nr 22

z posiedzenia Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Polityki Społecznej z dnia 18 marca 2021 r.

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia i stwierdzenie quorum.
2. Opiniowanie projektów uchwał.
3. Sprawy różne – analiza wniosków przedłożonych przez rodziców do Burmistrza i Przewodniczącej Rady Miasta w sprawie pozostawienia uczniów klas VI c i VI d w Szkole Podstawowej nr 1.
4. Zakończenie posiedzenia komisji.

Ad. 1

Przewodnicząca Komisji Oświaty **M. Makowska** o godz. 8:30 otworzyła posiedzenie komisji. Na 7 członków komisji obecni byli wszyscy.

Przewodnicząca zaproponowała radnym zmianę porządku obrad, polegającą na zamianie punktu 3 na 2 i rozpoczęcie spotkania od analizy wniosków przedłożonych przez rodziców uczniów klas VI c i VI d.

Radni jednomyślnie wyrazili zgodę.

Ad. 2

Jako pierwsza głos zabrała pani **B. Ociepa Wiceburmistrz Miasta**, która powiedziała, że złożone przez rodziców wnioski były bardzo wnikliwie rozpatrywane. Panie dyrektor zapewniały, że poniosą ciężar pozostawienia dzieci w szkole nr 1.

Pani Burmistrz powiedziała, że ze względu na całą sytuację i bezpieczeństwo decyzją Burmistrza i jej, nie będzie przedstawiony projekt uchwały o pozostawieniu tych dzieci w szkole podstawowej nr 1. Jest to 45 osób i pozostawiając je w szkole nr 1, mimo zapewnień pani dyrektor, zwróciliśmy uwagę na to, że będzie utrudnione zachowanie reżimu sanitarnego, szkoła nr 4 ma doświadczenie w pracy z dziećmi w okresie dojrzewania, mamy psychologa w SP nr 4, możemy zagwarantować stałą godzinę rozpoczęcia zajęć i brak zmianowości w szkole nr 1 i 4.

Pani Burmistrz dodała, że stosowne uzasadnienie i list będzie przekazany rodzicom klasy VI c i VI d i radni też ten list jutro otrzymają.

Pani Burmistrz dodała, że uchwała kończąca etap poprzedniego samorządu, tą decyzją zostanie zakończona.

Radny W. Grzesiak zapytał jaka jest ostateczna decyzja Burmistrza?

Pani Burmistrz odpowiedziała, że ostateczną decyzją dzieci VI c i VI d przechodzą do SP nr 4.

Radny W. Grzesiak powiedział, że uważa, że w tym momencie traktowanie młodych ludzi jak przedmiotów, jest nieodpowiednie. Przykro słyszeć, to co mówi pani Burmistrz, że wartość dziecka, tego młodego człowieka jest zerem.

Radna M. Stępniak zapytała pani dyrektor, czy po pytaniach jakie usłyszały od rodziców, radnych, stanowisko, które urząd przedstawił, mają jakieś przemyślenia, uwagi?

Radny M. Dereń zapytał o stanowisko nauczycieli w danych placówkach. Czy były rozmowy?

Pani A. Lipkiewicz dyrektor SP nr 1 odpowiedziała, że podtrzymuje swoją decyzję o pozostawieniu klasy VI c i VI d w placówce. Szkoła Podstawowa nr 1 niejednokrotnie miała 19 oddziałów i były wtedy zerówki, i dawała radę.

Jeżeli chodzi o reżim sanitarny, to na ten moment klasy pracują zdalnie i chyba w najbliższym czasie się to nie zmieni. A jak dzieci powrócą do szkół to będzie już bezpieczne dla nich.

Pani dyrektor powiedziała, że do niej wczoraj wpłynęły 42 podania o przeniesienie z klasy VI C i D do klasy VI A lub B. Jak ja mam się odnieść do prośby rodziców? Owszem szkoła podstawowa nr 4 ma dobrze wykwalifikowanych nauczycieli, ale my nie pozostajemy w tyle. Też się kształcimy, żeby wiedzieć jak pracować z tymi dziećmi. SP nr 4 nie zna dzieci, nie zna ich problemów. My te dzieci znamy, wiemy jak pracować z tym dzieckiem. Te dzieci są od pierwszej klasy i powinny być u nas zaopiekowane.

Pani dyrektor dodała, że w trakcie nauczania zdalnego dzieci korzystają z różnych źródeł, materiałów, nad komputerem mają pozawieszane ściagi. Oceny, które są na sprawdzianie nie są adekwatne do tego jaki poziom wiedzy dziecko reprezentuje. Nowy nauczyciel nie zna dziecka, a my wiemy.

Stanowisko nauczycieli – od piątku wiem, że nie będę miała całego etatu dla nauczyciela bibliotekarza. Zgodnie z postanowieniami organu prowadzącego na 17 dzieci przypada jedna godzina. Jeżeli te klasy przejdą do SP nr 4, bibliotekarz nie ma 8 godzin (w tym są liczone też zerówki).

Pani dyrektor dodała, że niezależnie czy z klasami VI c i d, czy bez tych klas, musi łątać etaty nauczycielom. Jeżeli nie będzie klas VI c i d, to historyk nie ma etatu, matematyk nie ma etatu, wielu nauczycieli traci etat. Istnieje obawa, że nauczyciele SP nr 1, będą pracowali na częściówkach.

Na pytanie co będzie tańsze przeniesienie tych uczniów czy ich pozostawienie, w przypadku SP nr 1 chemik jest nauczycielem mianowanym, jest tańszy, tak samo nauczyciel WOS -u, jest tańszy i nauczyciel religii.

Pani dyrektor powiedziała, że miała u siebie wizytę nauczycieli klas I-III i z listy dzieci do klas pierwszych zameldowanych w obwodach SP nr 1 na liście jest 41 osób, sześcioro z tych dzieci już nie ma, bo dzieci są za granicą, czyli to są dwie małe klasy. Pani dyrektor dodała, że wcześniej nie знаła obwodów, nie wiedziała kiedy została podjęta decyzja o zmianie obwodów. Nauczyciele boją się, że stracą pracę. Zabraliście nam ulice Kościuszki, 3 Marca, Zduńską. Z tych ulic w tym roku byłoby 14 dzieci. Z bloku Drowska 6 do klasy pierwszej jest jedno dziecko, a do zerówki dwoje dzieci.

Pytanie – jaka jest skala przestępczości w szkołach podstawowych? Pani dyrektor odpowiedziała, że nic nie wie o sytuacjach związanych z alkoholizowaniem się, narkomanią. W szkole takie sytuacje nie występują. Nie ma kradzieży.

Pytanie o koszty powstania zerówki – zerówki w szkole już były i przynajmniej jedna łazienka jest przystosowana do młodszych dzieci. W momencie, kiedy reforma zmieniała dostępność jedynek do zerówki, jedynka oddała wszelkie wyposażenie, pomoce naukowe do SP nr 2. Nie wiadomo w jakim stanie te przedmioty są teraz. Na pewno będą potrzebne nowe dywany i koszty na pewno będą.

Radna M. Stępniak zapytała jakie problemy zostały stwierdzone w tych dwóch klasach? Czy są dzieci z orzeczeniami i ile ich jest?

Radna A. Perskiewicz (pedagog w SP nr 1) odpowiedziała, że w klasie VI d jest pięcioro uczniów z opiniami, dwoje ma zespół wyrównawczy z matematyki, dwoje z języka polskiego, a w klasie VI c są dwie opinie.

Pan R. Chaiński kierownik Wydz. Oświaty zapytał czy jest klasa w której nie ma opinii?

Radna A. Perskiewicz odpowiedziała, że są to klasy pierwsze.

Radna M. Stępniak powiedziała, że kiedy prowadziła sesję, na której uchwalana była uchwała o zmianie obwodów to panie dyrektor też były obecne i na sesji nie zabrały głosu. Radni nie mieli możliwości usłyszeć od pań, że nie znają obwodów i się z nimi nie zgadzają. Jeżeli panie się z czymś nie zgadzają, to radni oczekują, że panie taką informację radnym dadzą.

Przewodnicząca dodała, że głosując podjęła decyzję w dobrej wierze, w oparciu o informację, które zostały radnym przekazane.

Co do klas szóstych, to uchwała obowiązuje od 2017 roku i organizując pracę powinna być świadomość, że te klasy przechodzą do czwórki, w związku z czym argumentacja pani dyrektor na ten moment nie jest przekonująca.

Pani A. Lipkowicz powiedziała, że uchwała była wiadoma od wielu lat, ale na przestrzeni lat zmieniają się postanowienia organu prowadzącego. Do tej pory informatyka była podzielona na grupy i informatyk miał cały etat, a w tej chwili nastąpiła zmiana i nie można podzielić informatyki na grupy, więc informatyk już nie ma etatu.

Radna M. Stępniak zwróciła się do pań dyrektor z prośbą, żeby powiedziały o konkretach.

Pani D. Borowczak dyrektor SP nr 4 powiedziała, że do tej pory było po 15 stanowisk w każdej sali informatycznej, a od września trzeba tak przeorganizować sale informatyczne żeby 24 uczniów mieściło się w tej sali, bo przy 25 uczniach mamy prawo informatykę podzielić. W jednej klasie dostaliśmy od organu prowadzącego pozwolenie na utworzenie dwóch grup. Dotyczy to również języków obcych. Mamy tworzyć 26 osobowe grupy na lekcjach wychowania fizycznego. W przypadku pięciu nauczycieli nie ma jak „połatać” im etatu.

Wszystko zaczyna w oświacie przez ze względu na to, że jest mało dzieci, jest podział między szkołami, ludzie nie godzą się na pracę na częściówki.

Pani dyrektor odniosła się do opinii radnego W. Grzesiaka, który powiedział, że nauczyciele nie troszczą się o zdrowie psychiczne dzieci. Jest to osobista, egoistyczna uwaga radnego. W żadnym razie nie jest to prawdą. Dzieci są najważniejsze. Nauczyciele walczą o swoją pracę, ale nie kosztem dzieci.

Pani dyrektor odpowiadając na pytania powiedziała, że nie wie komu w ogóle do głowy przyszło pytać o przestępczość w szkole. Jeżeli wydarzają się sytuacje trudne to są rozwiązywane, a o przestępczości nie ma mowy. Nie ma takiej wiedzy, żeby jakiś uczeń się narkotyzował, żeby nadużywał czy w ogóle pił alkohol. Po południu to rodzice biorą odpowiedzialność za swoje dzieci. Żadna wiedza na temat imprez nie pozostaje tylko do wiadomości rodzica, o co często rodzice mają pretensje.

Pani dyrektor przedstawiła „analizę zasobów szkoły i zatrudnienia w latach 2021-2027” (załącznik do protokołu).

Pani dyrektor przedstawiła swoje stanowisko w odniesieniu do wniosków złożonych przez rodziców uczniów klas VI C i VI D: szkoła była przygotowana na te dwie klasy. Za rok i tak będą problemy, ale to da szansę nauczycielom na przeorganizowanie swojego życia, na przekwalifikowanie, że trzeba zmienić nawet zawód. Może też da czas radnym na to, że pora na zmiany w świdwińskiej oświacie.

Jeżeli chodzi o koszty dostosowania sal do zerówek, to łazienki są dostosowane. Łazienki są przygotowane na klasy I-III. Koszty będą generowane przez plac zabaw, który powstanie dla zerówek.

Pan R. Chaiński powiedział, żeby pani dyrektor nie używała sformułowania, że „zabieramy” dzieci. Chcemy dokończyć reformę z 2017 roku, nie zmieniamy uchwały, która wówczas została podjęta.

Konstruując obwody wspierałem się na danych dotyczących miejsca zameldowania. Panie dyrektor wiedziały, że pracujemy nad tym aby każda szkoła miała dwa ciągi. Do rekrutacji bazujemy na adresach zamieszkania.

Pan kierownik zapewnił, że w każdej szkole będą dwa ciągi, nawet przy ilości 41 dzieci. Nie mówimy tu jeszcze o chęci zapisania dzieci przez rodziców z innych obwodów. Cały proces legislacyjny został zachowany, była opinia kuratorium oświaty, opinia związków zawodowych, panie dyrektorki o całej procedurze wiedziały, uchwała została przez radę podjęta.

Kwestia informatyki – do piątku dyrektorki mają czas do przedstawienia danych do inwentaryzacji, która prowadzimy w naszych placówkach oświatowych, ponieważ chcemy żeby w każdej placówce była sprawnie działająca sieć wi-fi z najwyższą możliwą przepustowością. Chcemy przeprowadzić audyt żebyśmy wiedzieli, co w jakiej szkole trzeba poprawić i na bazie audytu będziemy się przygotowywali do restrukturyzacji sieci wi-fi.

Jeśli chodzi o podział na grupy – są trzy przedmioty, które można z mocy rozporządzenia dzielić, to jest informatyka, język obcy nowożytny i wychowanie fizyczne (do 24 osób na informatyce i na języku obcym i do 26 osób na wych. fizycznym). W szkołach prowadzonych przez samorządy rzadko kiedy grupy są dzielone.

Jeśli chodzi o uzupełnianie etatów, to nie jest sytuacja, która pojawia się w tym roku w związku z szóstymi klasami. W bardzo wielu szkołach ten sposób uzupełniania etatów funkcjonuje od lat. Za tym idzie również uśrednianie etatów. To panie dyrektorki biorą na siebie odpowiedzialność aby zapewnić nauczycielom etat.

Sytuacja z klasa VI c i VI d pokazała, że musimy zakończyć reformę z 2017 r. i wziąć się do pracy nad stworzeniem nowej reformy.

Pani Wiceburmistrz przypomniała, że budżet na oświatę w tym roku wynosi 24 mln, 11 mln dostaliśmy subwencji. Naszą decyzją z budżetu oświaty zostało wycięte 6 mln, które panie księgowo wycięły z płac. Decyzje urzędu nie są po to, żeby kogoś pozbawiać etatu, tylko panie dyrektorki muszą się zmieścić w tym budżecie. 80% kosztów oświaty, to są płace nauczycieli.

Przez cały poprzedni rok wprowadzaliśmy CUW po to, żeby mieć te twarde dane, które pomogą przy konstruowaniu wizji oświaty jak to ma wyglądać. Wskazujemy granty na środki zewnętrzne żeby dać możliwość finansowania innowacji i na zabezpieczenie finansowe nauczycieli.

Pani Wiceburmistrz dodała, że od początku zarządzania oświatą była otwarta na dialog. Podzielenie na grupy, czy mają państwo dane, że praca w piętnastoosobowej grupie daje lepsze efekty niż praca w dwudziestoosobowej grupie? Czy na wynik egzaminu wpływa to, że klasa była mało liczna? Pani Wiceburmistrz powiedziała, że posiada takie dane i na pewno radnym te dane zostaną przygotowane. Chodzi tu o znalezienie optymalnych działań żeby można było racjonalnie wydatkować te finanse, jakie mamy. W tym roku do oświaty była dopłata 120 procent i wszyscy ekonomiści powiedzą, że żeby budżet nam się spinał możemy dokładać do 60%. I panie dyrektor, po to jest to robione, żeby państwu ułatwić dopięcie budżetu.

Pani dyrektor D. Borowczak powiedziała, że nie była przygotowana na dwa ciągi w szkole. O tej decyzji urzędu pani dyrektor dowiedziała się przez przypadek, kiedy w SP nr 2 pokazały się dwie listy przyjętych uczniów do klasy pierwszej.

Panie kierowniku, chce pan żebyśmy wciągali pomoc psychologiczno-pedagogiczną do etatów. To są bardzo często znakowane pieniądze, ponieważ wystarczy, że uczniowie nie pojawią się na lekcji, nie odbędą się zajęcia i wtedy za te godziny nie płacimy, bo płacimy tylko za zajęcia zrealizowane. W momencie kiedy będzie to w etacie płacimy także za zajęcia niezrealizowane.

Pani dyrektor dodała, że niepokoi ją fakt, że ma w obwodzie 53 dzieci i wie od paru dni, że będzie jeszcze jedno dziecko, „od paru dni, kiedy obwody stały się jawne odbieramy po kilka telefonów dziennie od oburzonych rodziców, którzy pytają czy mogą do nas składać podania do zerówki i do pierwszej klasy ze względu na to, że przy zmianie obwodów ich dzieci starsze są już w naszej szkole i oni nie chcą żeby dzieci młodsze przeszły do innej szkoły”.

Pan R. Chaiński powiedział, że na etapie rekrutacji będzie rozmowa o faktach w oparciu o ilość podań jaka wpłynie.

Pani dyrektor Borowczak stwierdziła, że to jest zaklinanie rzeczywistości, bo chciałaby wiedzieć na czym stoi.

Pan kierownik powiedział, że wszystko będzie jasne po zakończonej rekrutacji. Nie ma nikt stu procentowej gwarancji, że wszystkie dzieci zameldowane z pani obwodu będą chciały zapisać się do SP nr 4. To są pojedyncze sytuacje do których podchodzimy indywidualnie.

Temat uzupełniania etatu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej – zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej są zajęciami grupowymi, a tylko w przypadku zajęć indywidualnych może dziecko nie pojawić się na zajęciach.

Pan kierownik zaproponował żeby wszystkie techniczne rozwiązania zostawić i poruszać się przy bieżącej pracy nad arkuszem.

Radna A. Perskiewicz zapytała pana kierownika czy będzie zatrudniona jedna osoba w mieście, która zajmie się tym żeby pomoc dla każdej placówki była jednakowa?

Pan kierownik odpowiedział, że audyt będzie przygotowywał nasz audytor miejski, natomiast potem tego, kto przeprowadzi kompleksowa przebudowę sieci wi-fi na tą chwilę nie wiemy, tego jeszcze nie ustalaliśmy.

Pan Burmistrz dodał, że najprawdopodobniej zrobi to firma zewnętrzna za jednym razem dla wszystkich szkół.

Radna M. Stępniak powiedziała, że jest w stanie zrozumieć przeprowadzenie zajęć informatyki w takiej dużej grupie, ale już w przypadku zajęć wych. fiz. i języków obcych radna ma poważne wątpliwości. W przypadku zajęć w-fu kwestie bezpieczeństwa, a w przypadku nauki języków obcych stawiamy przecież na jakość.

Pan Burmistrz powiedział, że chce żeby część zajęć szczególnie odnośnie nauki języków obcych była prowadzona przez ośrodek kultury.

Radna M. Stępniak powiedziała, że to są dodatkowe zajęcia a my jesteśmy w obszarze szkolnym.

Pan R. Chaiński powiedział, że rozporządzenie mówi, że powyżej 24 osób musimy, natomiast rozporządzenie nie mówi nic na temat podziału na grupy w pierwszym etapie edukacyjnym. Tam grupy też mogą liczyć 25-27 osób.

Radna M. Stępniak powiedziała, że ma świadomość tego, co założył ustawodawca i kiedy jest nam wygodnie stawiamy na jakość nauczania, a drugim razem idziemy w kwestie ekonomiczne. Trzeba znaleźć środek.

Pani Wiceburmistrz odpowiedziała, że nie mamy danych, jeżeli po roku doświadczenia zobaczymy, że to się nie sprawdza, to zmienimy to, najpierw diagnozujemy.

Radna M. Stępniak powiedziała, że najpierw zaczęła by od diagnozy dlaczego mamy taka jakość, bo zwiększenie grup na pewno jakości nie poprawi i jest to oczywiste.

Pan kierownik powiedział, że przyjmuje ten głos i przeanalizuje tą kwestię z paniami dyrektorkami.

Pani Wiceburmistrz dodała, że nie trafiła do niej żadna diagnoza jeżeli chodzi o egzaminy końcowe, dlaczego tak się dzieje.

Pan kierownik dodał, że jeżeli w jakiejś klasie będą specyficzne trudności, to możemy się pochylić i zrobić odstępstwo od wytycznych.

Pani dyrektor D. Borowczak powiedziała, że wczoraj wszyscy dyrektorzy wypełniali ankiety do systemu informacji oświatowej w kwestii w-fu. Pytania były bardzo szczegółowe, dotyczyły łączenia grup w klasach VII-VIII i grup koedukacyjnych.

Pan Burmistrz dodał, że problem z niżem demograficznym ma wiele samorządów. Wszyscy sobie zdajemy sprawę, że trzeba będzie ciąć etaty i musimy usiąść i porozmawiać. Dla samorządów największym problemem nie jest oświata, a demografia.

Radny W. Grzesiak powiedział, że oczekiwał od pań dyrektorek szczerzej odpowiedzi, a nie na ocenę i komentarz pytań i mnie. Pani Lipkowicz przyjmuję, pani odpowiedź jako szczerą wypowiedź jaka jest sytuacja, a pani Borowczak odpowiedź nie była szczerą.

Pani dyrektor D. Borowczak poprosiła o uszczegółowienie.

Przewodnicząca Komisji poprosiła, żeby państwo wyjaśnili sobie te kwestie po komisji.

Radny J. Konat zapytał panią dyrektor SP nr 1 czy rodzice chcą połączyć cztery klasy szóste i zostawić swoje dzieci w szkole?

Pani A. Lipkowicz odpowiedziała, że wpłynęły 42 podania i gdyby klasy były 30-osobowe, to jest w stanie przyjąć tylko 15 osób. Które przyjąć, a których nie?

Przewodnicząca Komisji ogłosiła przerwę do godz. 10:40. Na sali obrad pozostali tylko członkowie komisji.

W czasie przerwy członkowie Komisji pracowali nad przygotowaniem stanowiska Komisji w sprawie złożonych wniosków.

Po przerwie na salę wrócili goście, a Przewodnicząca Komisji poprosiła członków Komisji o przedstawienie opinii na temat złożonych wniosków przez rodziców dzieci klas VI C i VI D.

- M. Makowska – opinia negatywna,
- K. Olszewski – opinia negatywna,
- A. Szafrńska – opinia negatywna,
- A. Perskiewicz – wyłączona z głosowania z racji zatrudnienia w SP nr 1,
- J. Kondracka – opinia pozytywna,
- W. Grzesiak – opinia pozytywna z odrębnym stanowiskiem,

- M. Stępniaak – opinia negatywna.

Wniosek Komisji:

„ **Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Polityki Społecznej** zaopiniowała negatywnie wniosek rodziców uczniów klas VI C i VI D Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Świdwinie dotyczący pozostawienia uczniów tych klas w placówce macierzystej na lata 2021/2022 i 2022/2023. ”

Stanowisko Komisji stanowi załącznik do protokołu.

Ad. 3

Projekty uchwał:

- uchwała Nr XXXI/193/21 w sprawie nadania Statutu Świdwińskiemu Ośrodkowi Kultury w Świdwinie

Projekt uchwały przedstawił pan **T. Chmielewski dyrektor ŚOK.**

O godz. 11:04 wylogowała się z obrad radna A. Szafrąńska.

Radny W. Grzesiak zapytał czy celem działalności zamku jest gastronomia? Czy dyrektorowi zależy na przejściu działalności restauracji? Czy to taki cel? Pan nie ma żadnych zmian jeżeli chodzi o kadry, szkolenia, zatrudnienia.

Radna M. Stępniaak powiedziała, że statut ma określone wymogi i nie wszystkie rzeczy mieszczą się w statucie. Kwestie zatrudnienia są zawarte w odpowiednich regulaminach.

Radna dodała, że kiedy powstawała Książnica Pomorska, to też funkcjonowała tam kawiarnia i naturalną rzeczą jest teraz łączenie tych funkcji, po to żeby dać możliwość zarobkowania instytucjom kultury, a dwa żeby uatrakcyjnić ofertę.

Radna powiedziała, że uważa to za bardzo dobre rozwiązanie.

Pan dyrektor dodał, że projekt uchwały zostanie jeszcze uzupełniony, ponieważ zabrakło dwóch zapisów dotyczących działalności biblioteki, zostanie dodany punkt związany z rozwijaniem kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży i upowszechniania czytelnictwa oraz punkt poświęcony prowadzeniu biblioteki.

Przewodnicząca Komisji stwierdziła, że Komisja nie będzie opiniowała projektu, ponieważ nie jest on uzupełniony.

Ad. 4

Przewodnicząca Komisji o godz. 11:30 zakończyła posiedzenie komisji.

Protokołowała:
M. Tyszczyk

Przewodnicząca Komisji:
Monika Makowska